

DEȘTEPTAREA

GAZETĂ PENTRU POPOR

Redactată de un comitet — Apare la 1 fiecărei luni.

Prețul foi pe an în țară 20 lei. — În străinătate pe an 30 lei. — Un număr 2 lei
Epistolele nefrancate nu se primesc. — Manuscrisele nu se înapoiază.
Editor și proprietar: Societatea acad. „JUNIMEA”. Redacția și adm.: Piața Unirii No. 3.

Să luăm aminte

* Se apropie patru ani de zile, de când ne aflăm sub scutul și oblăduirea guvernului român în frunte cu înțeleptul nostru Rege Ferdinand I, după ce — timp de aproape un veac și jumătate, adică 144 ani — am stat sub stăpânirea austriacă, care numai părintească nu ne-a fost.

Căci dacă această stăpânire ne-a dat multe așezăminte bune, precum biserici și școli mai că în toate satele, judecătorii, perceptorii, poșta, ne-a făcut drumuri de fier și șosele, a grijit pentru o prasilă bună de vite, a grijit ca pădurile să fie cruțate de stârpire, ea nu a făcut-o de dragul propășirii poporului român, ci a făcut-o numai și numai din interes pentru nemții din țările din apus, din cări se recrutau la început mai toți funcționarii bucovineni.

Aceștia, având nevoie de produsele din țara noastră, au grijit ca aceste produse să fie cât se poate de bune și de ieftine, căci doar ei — venind la noi în țară — nu au venit să ne vadă, ci au venit să vadă ce produce țara și să grijească, ca din sudoarea feței țaranului nostru, să-și hrănească odraslele lor și să se îmbogățească pe spatele lui.

În năzuințele lor de a pune mâna pe tot ce producea Bucovina, au fost sprijiniți cu vârf de tot ce nu era român.

Astfel s'a întâmplat, că cărmuitorii noștri, prin decurs de 144 ani, s'au deprins să se privească ca stăpâni, căroră trebuia să li se închine tot românul din țară. Și nu-i mirare deci, că venind Bucovina în iarna anului 1918 la România, acești foști stăpânitori nu s'au putut împăca cu gândul, că s'a

schimbat crângul lumii și că nu vor mai fi ceiace au fost, lipitoarele țaranului român.

A venit stăpânirea cea nouă și ei încetul cu încetul ar fi trebuit să vadă că li s'a cam tăiat puterea și că nu mai au dreptul să poruncească după cum au făcut-o prin decurs de un veac și jumătate. Dar precum mâța cu greu se poate desvâța de prins șoareci, așa și acești foști cârmuitori nu pot uita zilele de stăpânire și prin urmare cam cu greu se pot deprinde să se supuie noii stări de lucruri.

De aici este deci și de înțeles, că cu toată bunăvoința și dragostea, pe care o arată ocârmuirea românească concetățenilor noștrii neromâni, ei cu greu se pot da la cale să se supuie ordinii acestei noi.

Și este ciudat că tocmai acei, cari până nu de mult cereau dela noi supunere oarbă, ei tocmai propovăduiesc nesupunere la legile românești, se pun de potrivă poruncilor stăpânirii, se apără cu mâni și cu picioare ca să nu fie siliți să învețe limba românească, țin adunări și protestează contra acestor porunci.

În statul vechiu austriac era doar oricare copil îndatorit și silit să învețe limba nemțească, care era limba statului și toți stăpânitorii de pe acele vremuri ar fi fost în stare să ne spânzure, dacă am fi îndrăznit numai să ne împotrivim unei porunci de a stăpânirii. Și deprinși fiind noi a ne supune orbește tuturor poruncilor stăpânirii, am ajuns odată să credem, că orișice poruncă de-a stăpânirii este sfântă, căci era dată și iscălită în numele împăratului.

Asta ar fi trebuit s'o înțeleagă și neromânii dela noi, ar fi trebuit să se supuie și ei acum acestor porunci, fără ca să cârtească, cu atât mai mult, cu cât strigă ei mereu în gura mare că stau mai presus decât noi și că sunt mai mult deprinși cu rânduiala și cu ascultarea.

Așa s'a întâmplat, că înainte de vreo 2 săptămâni a venit dela ministerul de justiție din București un ordin, care zice, că toți judecătorii și avocații nu mai au voie să vorbească înaintea judecătoriei, atât între olallă, cât și cu imprecinați, altă limbă, decât cea românească.

Această ordonanță, care e atât de ușor de înțeles, pentru că în țara românească trebuie să vorbească doar fiecare slujbaş limba românească, limba statului, a stărnit în rândurile neromânilor dela noi mari nemulțumiri și sânge rău pe cuvânt, că

guvernul român nu are voie să silească pe nime să învețe limba statului.

Și cel mai năuc va înțelege doară că aceleași drepturi, pe cari le-a avut statul austriac pe vremuri față de supușii săi, le are acum și statul român, când cere, ca în gospodăria lui, slujbașii plătiți cu banii din birul poporului, să fie încetul cu încetul siliți să învețe limba statului; aceasta cu atât mai mult, că țăranilor, neștiutori de carte și de limbă, legea îi îngăduie să vorbească în graiul lor părintesc. Deci toate zbugumările neromânilor din Bucovina contra acelei ordonanțe, nu are nici un rost și nu arată alta ceva pe față, decât rea voință față de statul român.

Această rea voință nu este de loc îndreptățită, căci neromânii din întreaga Românie se bucură de cele mai largi drepturi și sunt chiar ocrotiți de multe ori în măsură mai largă decât românii băștinași. Dovadă, că nicăieri nu le merge neromânilor mai bine decât în țara românească.

Dacă am fi și noi pătrunși de atâta dragoste față de ei cum sunt ei pătrunși față de noi, s'ar întoarce treaba, căci noi atunci am trebui să ne purtăm astfel cu ei, încât să simțească ei mâna grea a asupritorilor cum am simțit o noi prin 150 ani, să se svârcolească și ei cum ne-am svârcolit noi pentru a scăpa de cătușele în care gemeam.

Nu le dorim aceasta, căci românul a fost și este blând din fire și când zvârle unul în român cu piatra, firea lui blândă nu-l lasă să întrebuințeze aceeași armă față de năvălitor.

Dorim însă din toată inima, ca, acei cari atâtă, să se astâmpere, de oarece acel ce seamănă vânt culege furtună și să nu dea Dumnezeu ca răbdarea românului cea nemărginită să afle margini.

Șerban Grigorovici

Nu vă judecați

Este o zicală veche românească care zice, că decât o judecată dreaptă, mai bine o împăcare strâmbă.

Și dacă strămoșii noștrii au născocit această zicală, au născocit-o pe vremuri, când judecățile țineau lanț zeci de ani de-arândul, treceau din părinții în fii și din fii iarăși în fii.

Și aceasta nu poate că nu erau legi bune și judecătorești, ci numai din pricină, că împlicinații fiind încăpăținați și nevoind în ruptul capului să se lase mai pre jos unul decât altul, jertfeau lucrul de pricină, ba și avutul lor întreg, numai ca să câștige procesul.

Pentru a ajunge acest scop căutau fel și chipuri să-și iee avocați, să mituiască judecătorii și să-l bage pe potrivnicul lor în atâtea cheltuieli, încât să nu le mai poată plăti.

Nu se sfiau să întrebuinteze mijloacele cele mai mârșave pentru ca să ajungă ținta lor.

Las' că în lucrul acesta nu odată erau puși la cale și de sfătuitoarii lor — avocații — cari, după cât se știe, trăiesc doar numai din munca împlicinaților, acelora, cari caută dreptate.

Aceștia aveau un interes ca procesele să dureze cât se poate de lung, căci procesele erau pentru ei vaca mulgătoare.

Ni-i cunoscută doară povestea, că, un avocat renumit simțind odată că slăbește, chemă la sine pe unul din fii lui, pe care-l făcuse tot avocat, și-i zise: »Fiul meu, nu am altă avere decât două procese, pe care ți-le las cu sfatul, ca să te ții de ele, căci ele te vor hrăni cum m'au hrănit pe mine o viață întreagă. Grijește ca ele să-ți fie vaca mulgătoare».

Fiul ca tânăr avocat, ne'țelegând vorbele tatălui său, și-a dat cea mai mare silință să câștige procesele. Și le-a câștigat. Și plin de bucurie, cu fața luminată se duse la tatăl său ca să-i aducă la cunoștință vestea cea atât de îmbucurătoare. Dar mare-i fu mirarea când tatăl său — auzind despre câștigarea proceselor — în loc să-l laude, la dojenit cu cuvintele, că a dat bota pe mâna prostului, care — neștiind ce face cu ea — și-a spart toată casa.

Într'u cât este adevărată această poveste, să-și dea seama acei, cari au zămislit-o.

Noi am spus-o așa cum am auzit-o. Și am spus-o ca poporul, care o va ceti, să tragă învățături din ea, deoarece acumia iar a venit vremea de apoi că procesele să fie judecate ani întregi.

Ne-am fost deprins înaintea de războiu să vedem că procesele aveau o durată scurtă și că nu țăranul nostru alerga după avocat, ci avocatul după țăran. Astăzi stă treaba altfel. Nu știm care e pricina, dar vedem că procesele se înmulțesc pe zi ce merge și că astăzi țăranul nostru aleargă după

avocat și-l îmbuibă cu sute de lei ca să-i facă pâra pentru un fleac, care, ușor l'ar fi putut pune la cale în mod pacinic, chiar la primarele din sat. Dar nu, el aleargă la avocați străini de neam și de lege, cari nu-i cunosc limba și acestora li cară tot ce are, îmbogățindu-i. Și-i păcat de averea țărânului român ca s'o irosească, strecurând-o în buzunare străine.

Dacă are unul din D-voastre vr'o pricină, meargă la un avocat român, căci acesta nu va avea inima să-i stoarcă cel de pe urmă ban din pungă pentru un fleac. Acesta ca român, îl va înțelege și-i va da sfatul cel mai potrivit. Ba suntem încredințați că-l va sfătuși să se împace cu împricinatul potrivit, deoarece procesele costează astăzi bani grei.

Și acum fiind scoasă limba nemțească din judecătorie și o mare parte din avocați neștiind românește, cu greu vor putea da ei sfatul potrivit. Urmarea va fi că omul va cheltui banul și va pierde și pricina. Deci mai bine o împăcare strâmbă acasă, decât o judecată dreaptă. *Segri.*

Somnul și visul

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Acum din vremurile cele mai vechi s'au străduit oamenii să afle ce este somnul și ce este visul. Amândouă sunt lucruri cari nu se pot afla așa de ușor, pentru că omul dormind, ca și când ar fi mort, nu-i în stare să-și dea seama de ceace simțește atunci și nici pe un altul care doarme nu-l poți face ca să-ți spue ce face și la ce se gândește în timpul acela.

Somnul se explică (se tâlmăcește) acuma mai ușor: Este o stare în viața omului, când orice gândire încetează, când nu mai lucră creerul, care e conducătorul oricărei lucrări omenești, fie cu mintea sau cu trupul.

Așa precum mușchii (carnea) și oasele după o muncă oarecare au nevoie de o clipă de odihnă și de liniște, tot așa și creerul și nervii (niște fire cari conduc dela și aduc la creer simțurile și mișcările) după o încordare au nevoie de repaos. Prin acest repaos, prin somn, își recapătă iarăși puterea de muncă, deci el este o stare care regulează organismul (întreg corpul) omenesc. În decursul somnului se odihnesc toate organele (aparatele) trupului, afară de inimă și de plămâni, cari nu se opresc, dar cari lucră mult mai încet, decât atunci, când

omul e treaz. Deci și aceste organe se odihnesc în somn numai dacă inima nu e iritată și dacă plămânile au aer curat. Stomacul care e întotdeauna în lucrare, înceată și el de a mistui, vorba ceea: »Un somn bun e ca ș'o jumătate dintr'o mâncare«.

Somnul îl provoacă o încordare, o muncă a creerului sau a trupului, o răceală, o masă bună, băuturile spirtoase, un sgomot ușor care ține într'una, cetirea unei cărți ș. a. Apoi o moleșeală cuprinde întreg trupul, într'o toropeală plăcută pleoapele cad încet, încet peste ochi, răsuflarea devine tot mai rară, toată viața se incetinează. Simțurile omului nu-l mai servesc pentru a putea sta în legătură cu lumea din afară, gândurile îi zboară ba aici, ba colo, i se pare că plutește pe sus, conștiința (știrea de sine) îl părăsește — el adoarme...

Somnul cel mai adânc e vre o oră la începutul nopții, urmând un culcat regulat, apoi începe să scadă. Intr'un somn adânc legătura cu lumea ce ne încunjoară e cu totul întreruptă. Cu toate acestea mulți cari dorm adânc se trezesc dacă o iritare, care se trăgănează încet și care înrăurește asupra simțurilor lor, se oprește, încetează, Library Cluj

Așa bunăoară morarul: cât umblă moara, el doarme dus, cum stă moara el se trezește. Creerul lui și simțul auzului i s'a fost deprins cu duruitul morii, însă cum acesta a încetat, creerul a simțit liniștea și iată-l treaz pe morarul nostru. La fel se întâmplă și când unul adoarme într'o trăsură care pleacă. Deși îl scutură, totuși doarme bine, cum s'a oprit, i-a »sărit somnul«.

Dacă lucrarea minții n'a ajuns în deplină liniște, sau dacă somnul e prea lung, atunci omul trece într'o stare de visare. Celui ce doarme îi vin în gând închipuiri felurite, porniri, pofta, ba chiar și șiruri de gândiri mai mult sau mai puțin bine cugetate. Omul însă ne mai fiind stăpân pe nervii și pe mușchii săi nu poate să se miște sau să vorbească. La unii oameni totuși lucră câțiva mușchi mai ales mușchii cari înlesnesc pronunțarea cuvintelor și atunci se zice că »vorbesc prin somn«. La alții, la așa numiții »lunateci« lucră chiar mușchii picioarelor și a mânilor și astfel ei se pot mișca, ies pe fereastă, se suie pe acoperișurile caselor ș. a. dar fac totul fără voia lor, dovadă că nu-și dau seama de primejdia în care își pun viața lor, bâiguind așa în neștire.

Se zice că inchipuirile visurilor stau în legătură cu fapte întâmplătoare în adevăr sau stau în legătură cu orișice lucrare asupra simțurilor omului. Aceste inchipuiri sunt apoi înfrumusețate cu alte vedenii formate de mintea (fantazia) omenească. Chiar și starea trupului are o înrăurire asupra visurilor. Dormitul pe spate, cu mâinile peste piept bunăoară, produce (face) niște visuri așa de fioroase și de neplăcute, încât omul de cele mai multe ori se trezește. Foamea, frigul, lumina, înrăuresc și ele asupra visurilor.

Un vis durează (ține) adesea numai câteva clipe, deși visezi că trăești ani întregi.

După ce creerul s'a liniștit și e iarăș în stare să lucreze, omul se trezește. Viața trupului și-a recăpătat puterile, organele simțurilor s'au întărit, organismul întreg cere iarăș de lucru.

Mai ales copiii au nevoie de somn mai îndelungat. Dar și pentru cei mai în vârstă este dormitul de mare folos: El dă putere și curaj la muncă, dă liniște sufletească, în caz contrar se răpește toată odihna, făcând loc multor stări de boală.

Un învățat mare a zis bine: »Luați-i omului speranța și somnul și el este atunci cea mai nefericită ființă de pe pământ!«

Rem. Cehovschi, student în științe.

Adevărul

Ci că a fost odată un om foarte bogat, care făcea atâta bine oamenilor, încât avea o mulțime de prieteni și prietene, pe cari nici nu-i putea număra. Pe unde venea el, toți îl primeau cu brațele deschise și el nu mai înceta se laude inimile bune ale prietenilor săi.

Într'o zi iată că întâlnește el pe un învățat, care îi zise între altele, că omul va afla adevărul abia după moarte. Auzind bogatul asta, îi respuse că a aflat adevărul chiar în viață.

Cu toate aceste, vorbele înțeleptului nu-i ieșeau din minte. Gândea mereu la acele auzite și de multe ori își zicea că acel învățat era un năuc și cât se străduiea să le uite, nu putea. Mii de gânduri îl chinuieau mereu și îi răpiau somnul și odihna. Într'o zi ajunsese chinul lui atât de mare, încât

își zise că ar da foarte mult numai să se poată încredința despre cele auzită.

Cum ședea bogatul odată, într'o seară, singur ca cucul în odaia sa, rosti cu glas tare, fără să fi vrut: »Dacă aş putea întreba de moarte...«.

Era iarna și afară sufla crivățul cu mânie, zguduind ușile și ferestrele, vroind par'că să le zmulgă din balamale.

Deodată se făcu liniște și prin ferestrele, deschise de mâni nevăzute, se auzea, ca din depărtare, o muzică așa de lină și duioasă, încât bogatului i-se închiseră ochii și o moleșală plăcută îi cuprinse trupul, de se simția așa de ușurat, ca unul, căruia îi este dat să se odihnească după o muncă grea. Și bogatul scoase atunci din adâncul sufletului său un suspin.

Deodată îl întrebă un glas gingaș: »Ți-am făcut vr'o durere?«.....

Bogatul se căzni mult să vadă de unde vine acel glas; vedea însă numai o fășie de ceață, care avea chipul unui om bătrân, cu o barbă lungă, lungă și albă ca omătul.

»Dacă mă doare?«, răspuse bogatul, »nu. Mă simt așa de bine ca nici odată. Și muzica aceea e așa de desmierdătoare și așa de mântuitoare.....«.

»De aceia și mântuiește ea« îi sună cu gingășie iarăși în urechi. »Și bieții, neputincioșii oameni se tem de mine. Nu-i asta ciudat?«

»Da, asta cred și eu« răsă bogatul »e doară de necrezut că oamenii se tem de tine. Dar spune-mi cine ești? întrebă bogatul.

»Eu sunt moartea« răspuse acel glas.

Atunci bogatul, spăriat de tot, vru să se miște, dar în zădar, căci picioarele îi erau ca legate și mâinile ca inlemnite, de nici nu se putea măcar clinti și gura îi era par'că amuțită.

»Vezi«, se auzi din nou glasul acela »cum te-ai speriat și tu.....«.

După o vreme, venindu-și bogatul mai în fire, îngână cu sfială: »Spune-mi, trebui să mă duc cu tine?.....«.

»Dacă nu vrei tu singur...« îi răspuse moartea.

»Nu, nu, lasă-mă, nu vreau« țipă bogatul.

Atunci îi zise moartea: »Cum tremuri tu..... Voi, oamenilor neputincioși, aveți numai o unică putere, care nu vă poate lua nime. Este puterea de a vă pune capăt vieții voastre

când vroiti. Aceasta este singurul vostru drept la viață.... Dar să nu-ți fie frică, eu am venit ca să-ți împlinesc dorința».

»Care?» găngăvi bogatul.

»Acea, ca să poți cunoaște adevărul după moarte! De aceea te voi lua acum cu mine, pe scurtă vreme«. Dar văzând moartea că bogatul începea să tremure acuma de-a binele, mai adaogă ca să-l molcomească: »Îți dau cuvântul meu, că nu te voi lua pe vecie, ci numai așa, pentru încercare«.

Bogatul se liniști atunci, știind că moartea încă n'a mințit, ceiace nu se poate spune și de viață....

În vremea asta, moartea îl atinse ușor cu mâna. Trupul bogatului se lungi și sufletul lui se despărți de trup, luându-și zborul spre cer, însoțit de moarte.

»Acuma ai să te încredințezi cum te jălește lumea« îi zise moartea și în clipa aceea se aflară ei iarăși în casa bogatului.

Și ce văzură? Într'o odaie era așezat pe o masă sicriul, în care zăcea trupul bogatului, la capătul căruia ardea o mulțime de lumânări mari de ceară și împrejurul raclei o mulțime de cununi de flori, care de care mai frumoase. În odaie de alături însă erau adunați mulți bărbați, cari jăleau și boceau moartea iubitului lor prieten. Și toți țineau năframe la ochi, pentru ce, nu se știa, căci nu se vedea curgând nici o lacrimă. Dară toți nu puteau găsi atâtea cuvinte, câte le trebuia ca să-și arete durerea și mâhnirea și'n bocetele lor cercau să se întrecă unul pe altul.

Sufletul bogatului se bucură, văzând atâta jale. Se miră însă, de ce nu vedea și femei, căci el avea doar și multe prietene. Da, așa are să fie, își zise el, femeea jălește în taină, de aceea nu le văd aici.

»Vei vedea îndată«, îi răspunse moartea.

Tocmai când voia să-și urmeze zborul prin poarta mare a casei, văzură o femeie bătrână, săracă, ce ținea într'o mână un mănunchiu de flori neînsemnate, cerând slugilor voie să intre.

»Lăsați-mă să trec, oameni buni, vă rog tare frumos, aş vrea să pun și eu lângă sicriu aceste floricele... Într'o iarnă grea, stăteam la colțul casei și cerșeam pentru unicul meu fiu, ce trăgea de moarte. N'aveam cu ce să cumpăr lemne, pâne și doftoriile ce-i trebuiau fiului meu. Și-am fi murit de foame de nu-mi dădea boierul ista câțiva lei. Și de-atunci, de câte

ori trecea boierul pe lângă mine, îmi dădea câte ceva, cu care puteam să trăim. El ni-a fost mântuitorul. Lăsați-mă să intru și să-i duc floricelele». Slugile însă o alungară. Inzădar se rugă ea, nime n'o asculta; apoi văzând că nu-i dau voie, se îndepărtă, plângând încet.

Moartea atunci îi zise: »Vezi tu, durerea cea mai mare e mută« și ei zburară mai departe de ajunseră la o altă casă, frumoasă și mare. Aici locuia una din cele mai bune prietene a bogatului.

Când intrară în casă, se miră sufletul bogatului că odăile din fața casei zăceau toate în întuneric. Atunci își zise el, că prietena sa îl jălește pe ascuns, așa cum îi șede unei femei. Și ei zburară mai departe și intrară în o altă odaie, pe care bogatul o cunoștea bine. Era odaia prietenei sale.

Și aici erau adunate multe femei, îmbrăcate ca de sărbătoare. Toate aveau fețele aprinse de bucurie și niciăteri nu se vedea un semn de jale. Rădeau și glumeau pe întrecute. Dar cea mai veselă dintre toate era prietena lui cea mai bună, care nu odată i-a spus că fără dânsul nu va putea trăi.

»De ce ai lăsat odăile din fața casei în întuneric?« o întrebă una din cele adunate.

»Pentru ochiul lumii, ca să se creadă că-l jălesc« răspuse ea. Și fiecare din ele spuneau câte ceva, ba că a fost un năuc, ba că a fost un om răutăcios, inchipuit, ușor, stricat și câte altele. Nu se găsea una, care să nu-l fi ocărit.

Când începură ele să vorbească despre averea lui, ce-a lăsat-o, când începură să ceară fiecare câte ceva dela prietena lui, căreia îi lăsase el întreaga sa avere, certându-se și ocărindu-se pentru asta, când prietena lui, neputându-și stăpâni mai mult bucuria cea mare, gândindu-se la moștenirea făcută, sufletul lui se întoarse cu greață dela ele, nevoind să mai vadă atâta fățarnicie și răutate, și apoi o luară mai departe.

»Ei, spune-mi cum ți-a plăcut asta?« îl întrebă moartea cam batjocuritoare.

»Mi-i scârbă« răspuse sufletul »dar cred că bărbații vor fi mai buni și mai drepți« . . .

Pe drumul ce ducea la cimitir, văzură ei trecând încet carul cu mort, însoțit de o mulțime mare de oameni, pe jos și în trăsură.

În trasura sa, închisă, trasă de niște cai frumoși, plecau patru din prietenii săi cei mai buni.

Fumând și tolăniți pe perinile moi ale trăsurei, vorbeau între olată. Și aici ca în casa prietenei sale nu vedea alta decât fățarnicie și răutate, nu auzea alta decât sudalme și batjocuri. Pe toți acești patru, bogatul îi făcuse oameni cu stare, îi scoase de atâtea ori din nevoile cele mai mari, li fusese un adevărat prieten. Cu toate acestea nu încetau a-l ponegri, a-l improșca cu cuvintele cele mai hăde. Unul din ei zise chiar că, numai de dragul lumii, bogatul făcuse atâta bine și din farisău nu-l mai scotea.

Auzind sufletul bogatului toate aceste, se întrebă: »Fost-am eu într'adevăr așa de rău și stricat cum mă fac oamenii aceștia«. Dar moartea îi respunse: »Ai răbdare dragul meu că încă nu s'a isprăvit« și'i arată pe cei patru prieteni cum plângeau la groapa lui.....

Când vroiră să zboare mai departe, iată că zăriră, venind spre mormânt, femeea cea, pe care o alungaseră slugile, ținând în mână aceleași floricele. Ajungând la mormântul proaspăt, puse floricelele pe el și începu să se roage tăcută, plângând amar. Asta i-a fost bogatului deajuns.

»Ce vei face tu« îl întrebă moartea »dacă vei fi iarăși viu?«

»Ceiace am făcut până acuma« respunse sufletul »căci inima bună a acestei femei îmi zice că am făcut bine«.

Despre nașterea poporului român

Cam cu optzeci de ani după nașterea lui Hristos, locuia în partea muntoasă a României de azi, adecă în Ardeal' Bucovina de sud, în o parte a Moldovei și a Munteniei, poporul Dacilor, de sub cârma regelui Decebal.

Acest popor nu era creștin, ci păgân și avea zeii săi. Zeul lor cel mai însemnat era Zamolxis, a cărui învățături spunea că viața pământească »e numai o încercare, o trecere vremelnică și plină de zbućiumări către viața cea de veci, singura frumoasă și adevărat fericită«*) și că omul trebuie să trăiască cumpătat, să muncească din greu și să privească suferința »ca o binecuvântare, iar moartea ca o mântuire«.**)

*) Al. Vlăhuța: „Din trecutul nostru“ ed. II, pag. 14.

**) idem.

Vara, Dacii se ocupau cu lucrarea pământului, cu creșterea vitelor, oilor și mai ales cu albinăritul. Se spune că aveau așa de multe albini, încât un străin nu putea călători prin țara lor de răul albinilor. Toamna făceau negoț, ducând la șes belșugul holdelor, cai, lână, miere, ceară și luând în schimb arme, stofe frumoase, vase de bronz și podoabe, de cari aveau nevoie.

Iarna stăteau în căsuțele lor mici de bârne, așa cum le au oamenii noștri dela munte, adunați lângă vatră și-și povestiau povești, povestiau despre luptele și primejdiile prin care au trecut și despre cele ce au auzit în călătoriile lor. Femeile în timpul acesta se ocupau cu gospodăria, torceau, țeseau și-și creșteau copii.

Portul lor era la fel ca cel al țaranului nostru: purtau părul lung, lăsat în plete pe spate și umeri, îmblând cei bogăți cu cușmă țurcănească, din piele de miel, iar cei săraci cu capul gol. Ca îmbrăcăminte aveau o mantă până la genunchi, strânsă cu o cingătoare la mijloc, ȋtari largi și opinci. Femeile purtau o haină ușoară pe cap, o brobodă de in sau cânepă și la gât mărgele. Se nutriau mai cu seamă din mei — străvechea mămăligă — fruct alb, poame și miere.

Trăind simplu și mâncând vârtos, ei ajunseră la putere mare. Își întinseră domnia lor în câmpiile Dunărei până la Marea Neagră și erau temuți de dușmanii lor

Cu câteva sute de ani încă înainte de Hristos trăia în Italia de azi un popor, numit Romanii.

Romanii aceștia trăiau numai din războaie și împărăția lor se întindea până în Africa și Asia. În Europa se întindea până în țara franțuzului și a neamțului, incoace spre răsărit erau vecini cu Dacii și cu popoarele cari erau supuse lor.

Cu aceste popoare intră Decebal, regele Dacilor — un ostaș ager și neînfricoșat în lupte — în legături de prietenie și în anul 86 după Hristos se repede el cu arcașii săi în țara învecinată a Romanilor, numită Moesia Romană. Îvinge oastea împărătească, pustiește țara și pune stăpânire pe multe târguri și cetăți. Intru apărarea țării sale vine Domițian, împăratul Romanilor. Însă și el este bătut de Decebal și la încheerea păcii între acești doi domnitori, Romanii trebuie să dea bani și ingineri lui Decebal, ca acesta să-și înlărească cu ajutorul lor țara.

După câțiva ani vine la domnie împăratul Traian. Acesta nu poate suferi rușinea lui Domițian și hotărăște să meargă cu războiul împotriva Dacilor. Astfel îl vedem la un veac după nașterea lui Hristos cu oaste mare la hotarele țării Dacilor. El face un pod de plute peste Dunăre, o trece și înănteaază prin valea râului Timiș, din Banatul de azi, spre capitala Daciei: Sarmisagetuza. În drum se întâlnește cu oastea lui Decebal. Se dă o luptă crâncenă, în care Dacii sunt biruiți. Decebal cere pace, pacea i-se dă însă sub condiții grele: Decebal trebuie să dea înapoi inginerii primiti dela Domițian, să renunțe la bani, să plătească la rândul său tribut Romanilor și să dărâme cetățile din țara sa. Decebal silit, se învoiește cu pacea aceasta și Romanii se retrag înapoi peste Dunăre.

Decebal însă, fiind scăpat pe câlva timp de năvala Romanilor, nu se astâmpără, ci se pregătește mai îndărjit pentru luptă, adună arme, întărește cetățile și înduplecă neamurile vecine să se răsvrătească împotriva Romanilor.

Traian aude asta și se hotărăște iar de război. Inșă acuma vroiește să-i supuie pe Daci cu totul, sau să-i strivească.

Astfel în primăvara anului 105 pornește el iar cu oaste împotriva Daciei, dară pe un alt drum decât întâia oară. El trece Dunărea pe la Turnu-Severin de azi, peste un pod de piatră, zidit de meșterii săi, a cărui urme se văd încă și azi, când scad apele Dunărei. Trecând astfel Dunărea o ia pe valea Oltului spre Sarmisagetuza. Infruntând cu bărbăție o mulțime de piedici, ajunge în sfârșit la porțile cetății. Aici se dă o luptă aprigă, o luptă pe viață și pe moarte. După câteva atacuri, Romanii încep să năvălească în cetate. Văzând atunci Dacii că totul e pierdut, dau foc orașului și în frunte cu regele lor, se omoară, nevroid să vadă peirea țării lor.

Traian, văzându-se stăpân acum pe Dacia, o face provincie romană și o numește »Dacia Traiană«. Și în această Dacie începe acum o viață nouă, o viață plină de muncă și binefacere. Traian aduce »în țara asta scumpă, plătită cu atâta sânge«^{*)} de viteji »roiuri proaspete de oameni«^{**)}. Acești oameni, împreună cu băștinașii daci, clădesc pe ruinile vechi ale războiului o țară nouă, o țară bogată. Se fac drumuri frumoase, largi, se zidesc orașe noi, cele vechi se tocimesc și totul se bucură de pacea ce domnește.

*) Al. Vlahuță: „Din trecutul nostru“ ed. II. pag. 36.

**) idem.

Ostașul roman muncește umăr la umăr cu țaranul dac, împarte cu acesta aceiași pâne, aceleași bucurii și dureri, sub același acoperiș. Și astfel vedem că din aceste două popoare de viteji, se naște făptura unui popor nou, a unui popor măreț și mândru după cum au fost și strămoșii săi, se naște poporul român.

Cernăuți, în Iunie 1922.

Adrian Olinic.

Către cetitorii noștri

Fiind gazetele una din cele mai vajnice unelte culturale pentru popor și lipsind ele scrise în înțelesul acestuia mai cu desăvârșire, este datoria cărturarilor noștri — ca măcar de acum înainte — să grijească pentru scoaterea astor fel de gazete, care să fie în măsură să răspândească lumină în țărănimea noastră și să o înștiințeze despre cele ce se petrec în lume.

Războiul aceste, care a încins multe împărății, a adus cu sine, că și țărănimea, care a compus grosul armatei, să fie dornică de a ști ce se întâmplă în lume, în lumea pe care a cutreerat-o și care i-a deschis ochii, arătându-i că și afară de satul în care s'a născut, mai este o parte de lume.

Am arătat în numărul trecut al gazetei noastre că avem sumedenii de gazete românești, dar care sunt scrise în cea mai mare parte într'o limbă, pe care țaranul nostru — cu puțina carte pe care a învățat-o — nu le poate înțelege, din pricină că sunt scrise într'o limbă pocită. Ele mișună de cuvinte înalte, învățate, pe cari țaranul nu le înțelege. El are nevoie de gazete scrise în graiul său părintesc.

Noi, cari ni tragem obârșia din păturile poporului, suntem datori să grijim ca părinții și rudele noastre să aibă știre de ceiace se întâmplă în lumea de astăzi, care în urma războiului nu mai e lumea de ieri.

Noi, cari scriem această gazetă, ne-am pus de gând s'o scriem în așa fel, ca s'o poată înțelege și copilul, care a învățat a cunoaște literele. Suntem însă puțini și învăluți și cu alte treburi, așa că nu suntem în stare noi singuri să scriem această gazetă după dorința noastră. Ne trebuie ajutor, ne trebuie îndemnări și povățuiri. Aceste toate le putem căpăta numai dela bărbații noștri cărturari, ce-i avem pe la sate și

orașe, deși nu în prisosință, dar în număr îndestulător. Datoria acestora este — credem — ca să ni dea mână de ajutor, trimițându-ni știri și sfaturi folositoare pentru poporul dela țară.

Către ei ne adresăm noi, fii lor, cu călduroasa rugare ca să binevoiească a ni da ajutorul într'u scoaterea gazetei, trimițând redacției noastre orice știri, pe care le vor crede de bune pentru luminarea poporului.

Noi ne facem datoria, să și-o facă și domnii preoți, învățători, funcționari și în sfârșit totul ce este cărturar și nu ne îndoim că gazeta noastră va ajunge ținta propusă și va fi un focar pentru luminarea poporului nostru.

Cunoscând dragostea, pe care o nutrește cărturarul român pentru poporul său, credem că acest apel va afla resunetul cuvenit și că în viitor vom avea un număr mare de colaboratori, cari — cu toți launloc — vor pune piatra de temelie la o gazetă, menită numai și numai, pentru luminarea poporului român.

Orice știre, fie ea cât de mică, să ni se trimită la redacția noastră.

Aceasta o facem în vederea faptului că am hotărît să scoatem gazeta noastră cu începere din 1 Octombrie a. c. bilunar, adică de 2 ori pe lună.

„Deșteptarea“.

Tineți curățenie

Gazetele din țară aduc știri despre ivirea unei strașnice boli la noi, a holerei.

Înainte de câteva zile s'au găsit mai mulți oameni bolnavi de holeră lângă și în București. Această boală a fost adusă — după cum se spune — de un soldat, venit dela Nistru.

Cum această boală se lățește îngrozitor de repede, credem de bine să arătăm cetitorilor noștri câteva mijloace pentru a se putea feri de ea.

Cu toate că holera este o boală strașnică, ea se poate ușor înlătura prin mijloace simple și ieftine, înainte de toate prin curățenie.

Germeii, cari răspândesc această boală se găsesc în scaunele și vărsăturile bolnavilor atinși de holeră. Ei se mai găsesc în rufe, în haine, în lucruri felurite ca vase, ligheane,

pahare ș. a., cari au fost întrebuințate de bolnav, apoi în apele fântânilor, izvoarelor, prin gârle, ce au fost murdărite de bolnavi. Boala aceasta se mai răspândește și prin poame, verdețuri, lapte și altele, care au fost udate cu astfel de apă.

Germeii holerei se strivesc foarte ușor: sau prin fierbere sau prin doftorii curățitoare ca formol, sublimat, lapte de var ș. a., încât este de ajuns ca lucrurile arătate mai sus să fie fierte în apă clocotitoare sau spălate cu aceste doftorii.

Beți numai apă care a fost fiartă în clocote și apoi răcită și păstrată în vase curate. De asemenea și laptele să fie fiert bine. Apa cu care vă spălați, sau cu care spălați vasele de bucătărie trebuie așșderea să fie bine fiartă.

Mâncăți numai mâncări fierte. Băuturile și mâncările trebuie acoperite ca să le feriți de muște, căci ele ajută mult la respândirea holerei.

În timp de holeră trebuie să duceți o viață cumpătată și să vă feriți de mâncări ce v'ar strica stomacul, de mâncări ce v'ar aduce cărcei și treapad.

Când vă întâlniți cu alții, nu vă dați mâinile ca să vă feriți de molepseală. Casele și ogrăzile să le țineți curat, arzând gunoaiele și văruind cât mai des casa. Mai ales să curățați privășile, spălându-le cu leșie fierbinte și stropindu-le apoi cu lapte de var.

De asemenea să turnați în privăși cât de des lapte de var.

Fântânile și izvoarele să le feriți de necurătenie.

Aceste ar fi mijloacele ca să vă puteți feri de boală.

Dar lucrul cel mai de căpitenie este să dați imediat de știre primarului, jandarmului sau doctorului din apropiere dacă s'a îmbolnăvit cineva de cărcei sau treapad. Aceasta este datoria fiecăruia și este numai spre binele obștesc ca să ajutați să împiedicați lățirea acestei boli.

Redacționale.

Din cauze materiale, numărul de față al gazetei noastre a trebuit să apară de abia acuma.

* * *

Aducem tuturor cetitorilor noștri la cunoștință că gazeta noastră nu va apărea în cursul lunilor August și Septembrie a. c., în schimb însă va apărea cu începere din 1 Octombrie a. c. bilunar, adecă de două ori pe lună.

FELURITE

Din ciudățeniile americanilor.

Ca să se poată scurta timpul, ce-i trebuia omului pentru învingerea depărtărilor, s'au făcut — dela înființarea trenurilor — multe și ciudate zidiri. Așa s'au construit (zidit) poduri și tunele de lungimi mari, dar totdeauna drumul de fier a trebuit să se oprească în fața mărilor, căci marea era pentru el o piedică de nebiruit.

Mintea omenească nu odihnește și îndrăzneala americanilor a biruit și această piedică. Cât s'ar părea de ciudat și de necrezut, totuși americanii au izbutit să construiască un drum de fier, ce trece prin mare, astfel că această zidire e una din cele mai minunate din toate minunile drumului de fier.

În sudul (miazăzi) Americii de Nord intră peninsula Florida (peninsula este o limbă de pământ care e împrejmuită de trei părți de apă) adânc în mare. O îngustime de o lărgime de 200 km. desparte continentul (pământul) Americii de Nord de insula Cuba (insulă este un petec de pământ împrejmuit din toate părțile de apă). În mijlocul acestei îngustimi zace pe o insulă mică renumitul loc balnear (scăl-dătoare) Key-West, unde petrec de obicei americanii cei bogați.

Cu toate că s'a încercat adese să se scurteze calea dela New-York la Key-West, n'a reușit și americanii milionari trebuiau să călătorească cu vaporul (corabie), căci altfel nu se putea ajunge la acea insulă.

Așa, cel puțin, credeau mulți. Însă un miliardar american gândea altfel, căci a știut să înduplece pe o societate de drum de fier să construiască anume pentru americanii cei bogați o cale ferată până la acea insulă.

Și anume cum? Dela peninsula Florida până la Key-West se îndinde un șir de insule mici, între cari marea nu e prea adâncă. Aceste insule au fost legate întreolaltă prin niște poduri. În unele locuri trebuia să se facă ridicături de pământ, în altele poduri de piatră. Cu toate aceste mai rămase încă din lungimea întregă a acestei căi de 210 km., încă 45 km. cu apă adâncă. Atunci s'a construit un viaduct (pod), care — cum ne povestește învățatul Dr. Richar Henning — are o lungime de 11 și $\frac{3}{4}$ km. și constă din 186 arcuri, a căror picioare sunt zidite pe stâncile din fundul mării și sunt întărite de pietre uriașe, legate întreolaltă. Când pleci cu trenul peste acest pod și ajungi la mijlocul lui și te uiți prin fereastra vagonului, te minunezi de priveliștea ce se desfășoară înaintea ochilor. Vezi numai cer și apă și îți pare că te găsești pe o corabie, nu în tren.

Stăpânii pământului.

Omul se fălește că e stăpânul pământului, de fapt însă stăpânul pământului e neamul cel mare al insectelor. Dacă e adevărat că omul în urma însușirilor sale alese, stăpânește fiarele cele mai sălbatice și mai tari, e tot atât de adevărat că în fața unui atac din partea insectelor, omul ar sta neputincios. Puțini își pot încipui cât de mare e numărul soiurilor de insecte și ce strașnic de repede se înmulțesc.

Până acum s'au aflat 300 mii de soiuri și se crede că tot cam atâtea se vor mai afla.

Lăcomia lor e tot așa de mare ca și înmulțirea. Nutrimentul zilnic al unei omizi e cât greutatea dublă a trupului ei. De-ar fi să stărpim pasările, căroră le datorim mai întâi nimicirea insectelor, ar fi o nenorocire pentru omenire. Și totuși se pare că omul nesocotește întocmirile înțelepte ale firii și fără să-și dea seama de ce face, prinde pasările și le omoară, în loc să le ocrotească cât mai mult ca pe niște binefăcători ce-i sunt.

(din „Patria“)

Aur în apă.

Ca în ciuda oamenilor a ascuns natura adânc în pământ aurul, metalul cel mai scump și mai dorit, de dragul căruia s'au prăbușit atâtea împărății, s'au dărâmat atâtea orașe, s'an omorât atâția oameni și s'au făcut atâtea fapte urâte.

Invățații spun că aurul s'a înfundat adânc în pământ din pricina greutății sale într'o vreme, când scoarța pământului era încă moale.

Omenirii i-ar fi fost pierdută pe vecie această comoară de n'ar fi fost izvoare, cari să aducă cu sine la suprafața pământului aurul, descompus în apele lor.

În apele clocotitoare ale izvoarelor subpământene sunt și acide (acrimi) cari disolvă (topesc) aurul. Multe din aceste izvoare aduc cu sine astfel de acrimi până la suprafața pământului, formând aici un fel de zgură în care s'a aflat aur.

De cele mai multe ori însă se așează aceste acide pe părțile puțului în adâncimi mai mari, formând o masă de cristali de stâncă în care se găsește aurul în formă de solzi sau grăunți mici.

Prin căldură, răceală și apă se sfarmă stâncile. Astfel se ivesc straturi, ce conțin (au) aur, pe cari la rândul lor iarăși le sfarmă apele curgătoare. În multe locuri nisipul ce conține aur, se spală și se curăță de nămol. Așa se făcea cu nisipul Rinului (râu în Germania) din care se băteau pe an cam 2000 ducați de aur, pe cari era scris: „un ducat de aur din Rin“.

Dar și la noi se găsea aur în râuri, bunăoară în Bistrița, care poartă și astăzi numirea de „Bistrița aurie“.

Fiindcă aproape toate apele curgătoare se revarsă odată în mare, este firesc, că și în mare să se găsească aur și asta cu atât mai ușor, cu cât apa mării conține multe săruri și acide în care se topește aurul.

Un învățat cu numele Sherry Hunt a aflat în anul 1866 că în 1000 kgr. apă de mare se găsesc cam 32 până la 60 miligrame aur, astfel că, pentru a putea căpăta un kilogram aur, este nevoie cam de 30 milioane kgr. apă de mare.

Ceva despre bondari.

Dimineața, în timpul verii, cam pe la orele 4 se poate vedea ceva ciudat la cuiburile bondarilor.

Toemai deasupra vranei, pe acoperișul cuiburilor, stă un bondar puternic care zbârnăie cu tărie.

Poporul crede că acest bondar are menirea de păzitor, trezind prin zbârnăitul său cuibul întreg.

Dacă aceasta este minunat, deși nu-i adevărat, totuși nu mai puțin minunată este adevărata menire a acestui bondar.

Așa cum stă, înfățișează el un ventilator (vânturătoare), care prin o mișcare regulată a aripilor sale, ce ține cam un ceas, face să iasă din cuib tot aerul stricat și cald, înlesnind prin asta închegarea mierei culese.

Căpcana mâncătorului de furnici.

La mijloacele cele mai noi, care au fost întrebuințate în acest războiu, se numără și capcana.

Aceasta este o gaură făcută în pământ în chip de pâlnie, la fundul căreia sunt puși niște pari ascuțiți. Când cade cineva în o astfel de capcană, alunecă de pârreții ei netezi și se înțeapă de moarte de țapșele cele.

La fel își face și un gândac, care se numește mâncătorul de furnici. El nu o face să-și omoare vrăjmașii, ci să-i prindă și să-i înghite. Corpul acestui gândac este acoperit cu niște peri aspri. Cu ajutorul lor își sapă el groapa în chip de pâlnie. La fundul ei se așează și se acopere el cu năsip sau pământ, scoțând afară numai fălcile sale puternice și mari care sunt înzestrate pe din lăuntru cu un fel de dinți mici și ascuțiți.

Mâncătorul de furnici își sapă capcana pe locuri, unde trec de obicei gândecei sau furnici. Când se rătăcește cumva vr'o furnică pe lângă această capcană, ea alunecă de pârreții netezi a pâlniei și cade

numaidecât între fălcile deschise ale mâncătorului de furnici, care apoi se închid repede peste cel prins.

În chipul cel mai ciudat se arată cumițenia și șiretenia acestui gândac de se întâmplă cumva că furnica nu cade între fălcile lui. Când începe numai furnica să se urce pe părțile pânzei, aruncă el părțile mici de nisip în sus. De multe ori nimerește el chiar furnica ce se acațără, iar când nu, aruncă el nisipul înaintea ei, astfel că se desprind de părțile groapei bucățele mici și furnica înspăimântată cade din nou în caprinsul făleilor omoritoare ale mâncătorului de furnici.

○ fetiță foarte cuminte.

La San Francisco în Statele Unite ale Americii a fost descoperită o copilă cuminte cum rar găsești. Această fetiță se cheamă Betty Ford și e în etate de 10 ani. Cu toate că n'a umblat la școală și n'a fost crescută acasă de părinți, ea a cetit 1000 de cărți, știe mult din istoria lumii și a scris chiar multe poezii.

Ea-și aduce aminte de toate întâmplările de pe când era copil mic. La vârsta de 19 luni a știut a vorbi curat și a cunoscut și literele alfabetului. Când a fost de 20 luni a jucat jocuri grele. Când a avut vârsta de 30 luni a putut spune povești și a scris mai multe poezii.

Aceasta copilă cu o minte rară, este de altfel foarte sănătoasă și veselă, se joacă cu copiii, cari sunt într'o vârstă cu ea și-i place să fie la aer curat.

Copila aceasta atât de cuminte de la care se așteaptă încă multe și frumoase, a fost găsită de un profesor cu numele Levis Terman care i-a pus la dispoziție suma de 20.000 dolari bani meniți pentru creșterea ei.

(Din „Gazeta Transilvaniei“).

GLUME

(culese de M. Sorocean, student)

- Domnule Herșcu, nu cumperi un cufăr?
- Și ce să fac cu el?
- Să-l iei când pleci la drum; pui în el haine, cămașe, pantaloni...
- Ce spui? Și pe urmă vrei să călătoresc în pielea goală?

* * *

- Da ce ți-a venit Safto să dai găinilor apă fierbinte?
- Vrau să văd dacă găinele vor oua ouă fierțe.

* * *

Intâile: De ce ți-ai luat nevastă așa de urâtă, pentru că a avut bani?

Al doilea: Da de unde! De aceia că n'am avut eu bani.

* * *

Preotul: Vrăjmașul d-tale cel mai mare este rachiul, bade Ioane.

Badea Ioan: D'apoi bine părinte, oare biserica și legea noastră nu ne poruncește să ne iubim vrăjmașii?

Preotul: Așa e, dar nu ne poruncește să-i și înghițim de dragoste.

* * *

Un cerșitor ține un câne legat de o sfoară și se roagă la trecători:

— Aveți milă de un biet orb!

Mulți trecători miloși îi dau câte ceva, dar unul mai luător de seamă îi zice:

— Dar bine omule, tu n'ai nimica la ochi, vezi bine.

— Eu văd, răspunde cerșitorul, dar cânele e orb.

* * *

O evreică își trimite odată copiii la gărlă să se scalde, că li era tare cald și erau cam zoișoi.

Copiii erau trei: cel mai mare Ițic, cel mijlociu Srul și cel mai mic Șloim.

Când să plece copiii, evreica zice celui mai mare:

— Bagă de seamă Ițic să nu se înece Srul.

— Eu mai bine am să văd de cel mai mic, de Șloim, să nu se înece, răspunde Ițic.

— Ce Șloim, prost ci ești, tu să vezi să nu se înece Srul, că are haine noi.

* * *

— Eu nu știu ce plăcere ai bărbate să bei chiar dacă nu ți-i sete...

— Și eu nu știu ce plăcere ai tu nevastă să te uiți mereu în oglindă, cu toate că nu ești frumoasă!...

* * *

Un om se duse la vecinul său și-l află șezând în grajdii.

— Da ce faci aici cumătre?

— Ia, aștept și eu, că mi-i vaca a făta.

— Dacă e așa, atunci du-te de aici, căci altfel vaca când te vede, crede că a fătat acuma.

Jurământul țiganului.

Un țaran dădu în judecată pe țiganul Ciortan pentru că îi furase un curcan. Țiganul, văzându-se încolțit, se duse la judecător acasă și-i zise:

— Să trăiți cuconașule, scăpați-mă din foc!

Și îi povesti cum se întâmplase faptul.

Judecătorul, găsindu-l vinovat, îi zise:

— Măi țigane, dacă vrei să te scap, să zici că n'ai furat. La nevoie chiar să juri.

— Bine, zise țiganul și plecă.

Veni și ziua judecății. Țiganul zicea că nu-i vinovat.

— Ia auzi măi țigane, zise judecătorul, creștinul ăsta spune că i-ai furat un curcan.

— Poate să spuie, dom'le judecător, eu n'am furat nici un curcan, zise țiganul văitându-se.

Creștinul, mâniat, strigă atunci:

— Să jure, dom'le judecător.

— Iacă mă jur, iacă mă jur, făcu țiganul și începu numai decât:

— Să dea Dumnezeu ca penele curcanului să umple toate câmpurile, carnea să fie pe gâtul hoțului, iar cu oasele să i se spargă capul păgubașului.

Judecătorul, neputându-și mai stăpâni râsul, zise:

— Iacă, măi creștine, se jură.

Țăranul, care nu băgase de seamă cum se jurase țiganul, făcu o cruce zicând: „Doamne, cum îl rabzi“. Apoi ieși afară zicând: „Apoi dacă s'a jurat, să-i fie în suflet“.

Ce-i nou în lume?

Shacleton, un renumit călător englez, care a descoperit Polul din sud a dat în fundul mărilor din sud peste o pădure uriașă. Rădăcinile copacilor erau la 180 metri sub valurile mării. Crengile acestor arbori de o înălțime ne mai auzită atârnav deasupra valurilor.

* * *

Auzim că în Cairo, capitala Egiptului s'a năruit moșeea (biserică turcească) Abdulah, îngropând sub dărămături 14 oameni, pe

când alți 20 au fost răniți. Multe din bogățiile acelei moșee au fost nimicite.

In Rusia au fost din anul 1918 și până în 1921 30 milioane de cazuri de tifos, dintre cari multe cu sfârșit de moarte.

Cele mai mari bancnote (bani de hârtie) sunt acuma în Rusia la Bolșevici.

In Crimeea (Rusia de sud) bântuie strașnic foametea. Numărul celor morți de foamete este cam de 370.000, dintre cari 185.000 copii. Multe sate sunt pustii, deoarece locuitorii au murit cu toții până'ntr'unul, neavând ce mânca. Asta-i fericirea cea mare pe care au adus-o Bolșevicii asupra acestei țări nenorocite.

Din Ucraina și din Batum (Caucazia și Rusia de sud) ni se anunță că acolo a izbucnit o revoluție strașnică. Bolșevicii au ajuns să se bată și să se omoare ei între ei. Mare-i puterea lui Dumnezeu, căci el nu bate cu bota.

Satul Poviczna din Galiția (Polonia) a fost cu totul nimic printr'o explozie a unui magazin de praf.

In Europa sunt astăzi cu 250 milioane mai multe femei decât bărbați.

Italianul Brachpa a reușit să treacă munții Alpile în zbor cu aeroplanul, făcând 200 km pe oră. El este cel dintâiu căruia i-a reușit să treacă zburând peste acest lanț de munți, cari sunt cei mai întinși și cei mai înalți din Europa. Chavez, un aviator (zburător) renumit francez a căzut mort zburând peste Alpi.

Din Berlin capitala Germaniei ne vine știrea, care dacă s'ar a-deveri, ar fi foarte îmbucurătoare și ar fericii lumea întreagă. Un doctor german cu numele Mühleben să fi aflat un ser (o doftorie), care ar avea darul minunat de a lecu orbirea în câteva minute și întotdeauna, afară doară dacă vederea este cu totul nimicită. Ar fi o adevărată fericire pentru întreaga omenire, dacă s'ar a-deveri știrea aceasta.

Ministrul german Rathenau, un ovreu de origine a fost mai dăunăzi omorât prin focuri de revolver tocmai în momentul când

părăsea casa sa din Berlin cu automobilul. Cei doi cari l'au omorât au fost prinși și băgați în închisoare, dar le-a reușit să fugă după cum scriu gazetele.

* * *
 Primum dureroasa veste despre o groaznică nenorocire de tren întâmplată înainte de vre-o câteva zile în apropierea stației Comarnic în urma prăbușirii unui pod peste râul Prahova. Trenul express (un tren care merge foarte repede) fiind în drum dela București spre Viena a căzut lângă stația Comarnic trecând peste un pod șubred, cu pod cu totul în albia râului (Prahova). †

În urma acestei nenorociri pe care o deplângem cu toți deopotrivă de mult au rămas și morți, din fericire numai 6 și ceva mai mulți răniți. Acest pod era făcut de nemți pe timpul când au intrat ei ca dușmani în țara noastră.

* * *
 O mare nenorocire s'ar fi putut întâmpla pe linia trenului care merge dela București la Giurgiu. La stația Grădiștea podul peste râul Argeș s'a lăsat în jos după ce a trecut cel din urmă tren de persoane. Aceasta lăsară a podului care era șubred a fost din fericire pentru călători văzută la timp, scăpând pe toți cei ce călătoreau de o mare nenorocire.

Redactor responsabil: Ioan Hreniuc. — Societatea tipografică bucovineană în Cernăuți

Domniei-Sale

Domnului *Biblioteca Universitatii*

Cernăuți
Universitate